

Spisne vaje.

Imenujejo in zapisujejo se osebe in reči.

Kdo je v šoli, kdo doma?

V šoli so: učitelj, učenci, poslušalci . . .

Doma so: oče, mati, starši, sin, hči, brat, sestra, otroci, ded, stara mati, vnuk, vnuka, deček, deklica, hlapci, pastir, dekla, strijc, teta, ujec, ujna, bratranec, bratranka, sestraneč, sestranka . . .

V šoli je: miza, stol, klop, deska (tabla), stojalo, kreda, goba, knjige, zemljevidi, podobe, peč, okna, vrata . . . Doma je: miza, stol, omara, skrinja, posteljnjak, ogledalo, ura, podobe, klopi, police . . .

Napiši več moških in ženskih kerstnih imen in priimke nekterih svojih tovaršev!

Ktere reči so v kuhinji, v veži, v hlevu, v kleti?

Ktere reči so v cerkvi?

Kaj vidiš na vertu, na polji, v gozdu, na vodi, v vodi, v zraku, na nebu?

Napiši več domačih in divjih živali!

Imenuj ptice, ribe, dvoživke, žuželke in črve, ki jih poznaš!

Ktera drevesa rastejo na vertu, ktera v gozdu?

Naštej več cvetic! Ktere cvetejo zgodaj, ktere pozno?

Imenuj nektare strupene rastline!

Povej nektare kovine!

Napiši dneve v tednu, mesece in velike praznike v letu!

Imenuj dele svetá, znane dežele, goré in vodé? Ktere rokodelce poznaš? Kteri pridelujejo živež, kteri imajo delo z našo obleko, kteri imajo delo s stanovanjem? Ktera orodja poznaš? Imenuj gospodarsko, krojačko, mizarško, zidarsko orodje!

Imenujejo se osebe in reči mnogih djanj in lastnosti.

Kdo uči, kdo se uči? Kdo poje? Kdo lovi?

Kaj je belo, kaj černo, kaj rudeče?

Učitelj uči. Duhovnik uči. Starši učé. Skušuja uči . . . Učenec se uči. Deček se uči. Deklica se uči. Mlad se uči. Star se uči . . . Pevec poje. Pevka poje. Ptič poje. Petelin poje. Zvon poje . . . Pes lovi. Lisica lovi . . .

Papir je bel. Zid je bel. Srajca je bela. Apno je belo. Sneg je bel . . . Črnilo je černo. Oglje je černo. Sukno je černo. Kos je čern. Ustnice so rudeče. Jagode so rudeče. Vertnica je rudeča.

Kdo prodaja, kdo kupuje? Kdo prosi, kdo deli? Kdo ukazuje, kdo vboga? Kdo prede? Kdo ali kaj plava?

Kaj rožljá, kaj ropotá, kaj zvenčí?

Kaj je zeleno, modro, rumeno?

Kaj je sladko, grenko, kislo ?

Ktere reči so gorké, ktere merzle ? Ktere reči so mehke, ktere terde ?

Zapiši, kaj je veliko, kaj majhno; kaj dolgo, kaj kratko; kaj široko, kaj ozko; kaj visoko, kaj nizko; kaj globoko, kaj plitvo; kaj debelo, kaj tanko.

Napiše se kakošna ali čegava je kaka oseba ali reč, ali iz česa je kaka reč ?

Kakšen je deček ? Kakošna in iz česa je hiša ? Čegava je ? Kakošno je drevo ? Kakošna je voda ? Čegavo orodje je šilo in kopito, kladvo in klešče, oralo in brana ?

Kako se imenuje les od lipe, od hrasta, od breze, od bukke ?

Kako se pravi gnjezdu od lastovice, strupu od kače, rogu od vola ? Kako se imenuje meso od govedi, od kastrunov in prešičev ?

Iz česa je miza, stol, streha ?

Iz česa se dela maslo in sir, obutalo ?

Deček je marljiv, vbogljev, vljuden, vesel, odkritosrčen, pohleven i čeden.

Hiša je visoka, široka, velika ali majhna, nova ali stara, zidana ali lesena. Hiša je sosedova, srenjska, deželna, cesarska.

Drevje je zeleno ali suho, košato ali malovejno, ravno ali krivo, nizko ali visoko, mlado ali staro, rodovitno . . .

Voda je tekoča, hladna, merzla ali gorka, mlačna ali vroča, čista ali kalna, sladka ali slana, zdrava ali nezdrava.

Šilo in kopito je čevljarsko orodje. Kladvo in klešče je kovaško orodje. Oralo in brana je poljsko orodje.

Les od lipe imenuje se lipov les. Les od hrasta imenuje se hrastov les. Les od breze imenuje se brezov les. Les od bukke imenuje se bukov les.

Gnjezdu od lastovice pravi se lastovičje gnjezdo. Strupu od kače pravi se kačji strup. Rogu od vola pravi se volovski rog. Meso od govedi imenuje se goveje meso. Meso od prešičev imenuje se prešičevo meso.

Miza je lesena ali kamnena. Stol je lesen, spleten ali oblazinjen. Streha je slamnata ali škodlasta, opekasta ali ploščata.

Maslo in sir dela se iz kravjega, ovčjega ali kozjega mleka. Obutalo dela se iz usnja.

Zapiši, kakošen je delavec, ubožec, vojak ?

Kakšen je vert, travnik, vinograd, gozd ?

Kakošna je njiva, paša, gora ?

Kakošno je polje, žito, vreme, predivo, platno, usnje, železo, srebro, zlato ?

Napiše se, kaj kaka oseba ali reč dela ali kaj se ji dela ali godí.
Kaj dela učitelj, kaj učenec?

Kaj dela kmet, pastir, konj, vol, ptič, seme in kaj se mu dela ali godí.

Učitelj podučuje, pripoveduje, kaže, piše, števili, risa, bere, sprašuje, poje, moli, hvali, graja, opominja, kaznuje.

Učenec pazi, bere, piše, števili, risa, poje, moli, govori, zapomnuje, odgovarja, premišljuje, uboga, stoji, sedi, molči, razgraja, nagaja; pa je pohvaljen, grajan ali kaznovan.

Kmet gnojí, seje, vlači, kosi, poklada, vprega, vozi, sprega, naklada, kermi nastilja, seka, koplje.

Pastir goni, pase, zavrača, poje, žvižga, poka.

Konj, vozi, nosi, dela, zoblje, koplje, herčí, razgetá; ga vpregajo, izpregajo, podkujejo.

Vol orje, vlači, vozi, se pase, muka, prežvekuje; ga prodajo, pobi-jejo . . .

Ptič poje žvergoli, leta, gnjezdi, sedí, vali, pobira; ga lové.

Seme se poseva, kali, zelení, vrašča, se poruši, pognujije, pozebe.

Napiši, kaj dela mizar, tesar, zidar, kovač, krojač, čevljar, mlinar, kosec, žanjica, terica, plevica!

Napiši, kaj vse delaš čez dan!

Kaj delajo tvoj oče, tvoja mati?

Čegavo orodje so vile in grablje? Čegavo orodje so škarje in šivanka?

(Dalje prih.)

Šolsko obzorje.

Iz Borovelj. V Borovljah, so nedavno imeli nekateri učitelji in šolski možje zbor, pri katerem se je med drugim tudi o tem posvetovalo, naj bise v slovenskih šolah že prvo leto pričelo s pomočjo nemškega abecednika podučevati. Ne vemo, ali bi bolj stermeli nad to pedagogično nespametjo, ali pa obzalovali slovenske otročice, katerim bi se na ta način zabranjeval vsakojaki duševni napredek. Ali je glavni namen ljudskih šol na slovenskej zemlji drugačen kakor na nemškej? Nimajo naše šole ravno tisti namen kakor šole drugih narodov, namreč mladino tako zrediti in podučiti, da boše s pridobljenimi nauki sebi in svojim bližnjim na srečo in korist? kako pa hočete s ptujim jezikom to doseči? Ali ste pri tem posvetovanji res imeli pred očmi duševno razvijanje mladine, ste li ozir jemali na dotične šolske postave, ki vsakemu narodu priznavajo otroško odgojo v maternem jeziku? Mislili smo, da smo se popolnoma iznebili tistih starih šol, v katerih so se slovenski otroci z nemškimi pripomočki, kakor škorcei v tičniku, z velikim trudom in terpinčenjem naučili blebetati nekaj nemskih besedi, katere so potem, kakor hitro so imeli šolo za seboj zopet pozabili. Vidimo pa, da hočejo naši novi pedagogi kreniti na staro pot, ki so jo že stari uč-